

Holendrzy i domatorzy

Niemal równocześnie trafiły na rynek dwie ciekawe publikacje Wydawnictw UW. „**Iluzja a realizm**” Antoniego Ziembę to praktycznie pierwsze na polskim rynku tak obszerne opracowanie na temat malarstwa holenderskiego XVII w., czyli złotej ery Rembrandta, Vermeera czy Halsa. Autor koncentruje się na jednym tylko, ale fundamentalnym problemie: na grze między iluzją a realizmem. I dowodzi, że znakomite połączenie obu tych walorów sprawiło, iż sztuka tamtych czasów tak bardzo i trwale przyciąga uwagę miłośników malarstwa. Publikacja ma typowe cechy dzieła akademickiego: powolną narrację, rzetelność, dociekliwość. Ale bogactwo reprodukcji obrazów, ciekawostek, intrygujących analiz sprawia, że zaciekawiać może także mniej wyrobionego czytelnika. Szczególnie teraz, gdy świat hucznie fetuje 400 rocznicę urodzin największego mistrza owego malarstwa: Rembrandta.

O ile Ziembę pisał o twórcach i ich dziełach, o tyle Andrzeja Pieńkosa interesowało otoczenie, w jakim przyszło żyć artystom. A ściślej ich domy i pracownie. Książka, będąca wynikiem wieloletnich badań i licznych podróży, daje kapitalny przegląd tego, jak wielcy, ale i mniej znani malarze, rzeźbiarze,

a nawet pisarze, głównie ci żyjący w XIX w., aranżowali sobie najbliższe otoczenie – mieszkania, wille, ogrody. Od niemal książęcych pałaców, przez coś na wzór świątyn sztuki lub prywatnych muzeów, po romantyczne siedliska, a nawet skromne chaty. I próbuje odpowiedzieć na pytanie: jak sztuka, którą uprawiali twórcy, wpływała na sposób aranżowania sobie życiowej przestrzeni, ale też i na odwrót – jak owa przestrzeń mogła wpływać na wychodzące z pracowni dzieła. To wartko napisana książka dla miłośników historii sztuki, ale także dla tych, których interesuje historia estetyki, kultury, obyczajów.

PIOTR SARZYŃSKI

Antoni Ziembę, **Iluzja i realizm. Gra z widzem w sztuce holenderskiej 1580–1660**, s. 478,

il. czarno-białych – 292, kolorowych – 102

Andrzej Pieńkos, **Siedziby artystów w nowoczesnej kulturze europejskiej**, s. 300,

il. czarno-białych – 128, kolorowych – 29. Obie

książki wydane nakładem Wydawnictw Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2006